

Realizm jako metoda opisu rzeczywistości w literaturze i malarstwie. Przedstaw temat na wybranych przykładach

Realizm jako metoda opisu rzeczywistości w literaturze i malarstwie wyłonił się w XIX wieku jako reakcja na idealizację i subiektywizm wcześniejszych epok, zwłaszcza romantyzmu. W odróżnieniu od romantycznej egzaltacji i ucieczki w świat marzeń oraz fantazji, realizm dążył do przedstawienia świata takim, jakim jest, z jego codziennymi problemami, niesprawiedliwościami, cierpieniami, ale również z prostotą i zwykłością ludzkiego życia. W literaturze oraz malarstwie realistycznym artysta czy pisarz skupiał się na dokładnym, szczegółowym odwzorowaniu rzeczywistości, nie unikając jej surowych, niekiedy brutalnych aspektów. Realizm miał na celu nie tylko opisywanie świata, ale także jego analizę i krytykę, dzięki czemu stał się potężnym narzędziem refleksji nad życiem społecznym, politycznym i moralnym.

Jednym z czołowych przedstawicieli realizmu w literaturze europejskiej był **Honoré de Balzac**, którego monumentalny cykl powieściowy „Komedia ludzka” stał się sztandarowym przykładem realistycznej prozy. Balzac szczególnie skupił się na analizie francuskiego społeczeństwa w pierwszej połowie XIX wieku, pokazując różne warstwy społeczne – od arystokracji, przez burżuazję, po biedotę. Jego bohaterowie nie byli idealizowani; Balzac przedstawiał ich z wszystkimi wadami, dążeniami, ambicjami i porażkami. Jednym z najsłynniejszych utworów Balzaca jest powieść „**Ojciec Goriot**”, w której autor precyzyjnie i bezlitośnie ukazuje społeczne nierówności, konflikt między ambicjami jednostki a wymaganiami społeczeństwa, a także moralną degradację bohaterów, którzy starają się za wszelką cenę wspiąć na drabinę społeczną.

Realizm Balzaca polegał na drobiazgowym opisie miejsc, postaci i sytuacji, z naciskiem na realistyczne detale, które budowały autentyczność przedstawionego świata.

W literaturze polskiej epoki pozytywizmu realizm stał się dominującym nurtem, szczególnie w twórczości takich autorów jak **Bolesław Prus** i **Eliza Orzeszkowa**. Prus w swojej powieści „**Lalka**” stworzył precyzyjny obraz społeczeństwa Warszawy w końcu XIX wieku. Główny bohater, Stanisław Wokulski, jest człowiekiem rozdwojonym między ambicjami naukowymi a dążeniem do zdobycia fortuny, by zdobyć serce arystokratki Izabeli Łęckiej. „Lalka” to nie tylko opowieść o nieszczęśliwej miłości, ale przede wszystkim realistyczna analiza społecznych przemian, nierówności i problemów modernizującego się miasta. Prus, podobnie jak Balzac, z wielką dokładnością opisuje zarówno wnętrza warszawskich mieszkań, jak i codzienne życie mieszkańców stolicy, ukazując złożone relacje społeczne i mechanizmy ekonomiczne tamtego czasu.

Eliza Orzeszkowa w swojej powieści „**Nad Niemnem**” z kolei koncentruje się na opisie życia ziemiaństwa i chłopów na terenach Polesia. Powieść jest realistycznym obrazem polskiego społeczeństwa po powstaniu styczniowym, pokazującym nie tylko piękno przyrody, ale także trudności życia na wsi oraz skomplikowane relacje między różnymi grupami społecznymi. Orzeszkowa realistycznie opisuje codzienność bohaterów, ich pracę, zmagania z losem, a także dylematy moralne, jakie wynikają z ich położenia społecznego.

W malarstwie realizm miał podobne cele co w literaturze – przedstawienie życia codziennego w jak najbardziej autentyczny sposób. Jednym z najważniejszych przedstawicieli tego nurtu był **Gustave Courbet**, francuski malarz, który swoją sztuką chciał wyrazić prawdę o świecie i społeczeństwie. Jego obrazy, takie jak „**Pogrzeb w Ornans**” czy „**Kamieniarze**”, ukazują codzienne, nieheroiczne sceny z życia zwykłych ludzi. Courbet, w odróżnieniu od akademickiej tradycji malarskiej, unikał idealizowania swoich postaci. Na przykład w „Kamieniarzach”

przedstawił dwóch mężczyzn przy pracy, ubranych w zniszczone ubrania, z wyraźnymi oznakami zmęczenia na twarzach. Brzydota i ciężar ich pracy są podkreślone przez surowy realizm przedstawienia, który odzwierciedla trudności życia klas pracujących. Courbet odrzucił tradycyjne tematy historyczne i mitologiczne na rzecz obrazów zwykłego życia, co uczyniło go prekursorem nowoczesnego malarstwa realistycznego.

W Polsce przedstawicielem realizmu w malarstwie był **Józef Chełmoński**, którego obrazy, takie jak „**Babie lato**” czy „**Czwórka**”, oddają życie polskiej wsi z całym jego autentyzmem. Chełmoński, podobnie jak Courbet, skupiał się na realistycznym przedstawieniu codziennych scen, unikając romantyzacji czy idealizacji. Jego obrazy były pełne detali – od dokładnego odwzorowania krajobrazów po precyzyjne oddanie rysów postaci i ich stroju. Dzięki temu malarz uchwycił prawdę o życiu prostych ludzi, ich zmaganiach z naturą i codziennością. Chełmoński w swojej twórczości, podobnie jak Prus czy Orzeszkowa w literaturze, tworzył realistyczny portret polskiego społeczeństwa, skoncentrowany na życiu zwykłych ludzi, ich pracy i związkach z przyrodą.

Realizm w literaturze i malarstwie odegrał kluczową rolę w rozwoju sztuki, wprowadzając nowe podejście do opisu rzeczywistości. W przeciwieństwie do wcześniejszych epok, które idealizowały świat lub przedstawiały go w sposób subiektywny, realizm dążył do ukazania rzeczywistości w jej najbardziej autentycznej formie. Zarówno w literaturze, jak i w malarstwie, artyści przedstawiali życie codzienne, skupiali się na problemach społecznych, ekonomicznych i politycznych, a także unikali idealizacji i sentymentalizmu. Realizm pozwalał na bardziej krytyczne i analityczne spojrzenie na rzeczywistość, co uczyniło go istotnym narzędziem refleksji nad kondycją ludzką oraz społeczną. Przykłady twórczości Balzaca, Prusa, Courbeta i Chełmońskiego pokazują, że realizm, mimo swojej prostoty i surowości, miał głębokie znaczenie w rozwoju sztuki, ukazując świat takim, jakim jest, bez

upiększeń i fantazji. Dzięki temu zarówno literatura, jak i malarstwo realistyczne zyskały trwałe miejsce w historii kultury, stając się fundamentem dla kolejnych nurtów artystycznych, które z niego czerpały.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.